

KARELIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Hoitotyön koulutusohjelma

Pekka Nevalainen

Hyvä perehdyttäminen ensihoidossa lisää potilasturvallisuutta
-Perehdytyskansio Kontiolahden paloasemalle

Opinnäytetyö
Maaliskuu 2017

OPINNÄYTETYÖ
Maaliskuu 2017
Hoitotyön koulutusohjelma

Tikkarinne 9
80200 JOENSUU
p: 050 405 4816

Tekijä
Pekka Nevalainen

Nimeke
Hyvä perehdyttäminen ensihoidossa lisää potilasturvallisuutta
-Perehdytyskansio Kontiolahden paloasemalle
Toimeksiantaja
Pohjois-Karjalan pelastuslaitos, Kontiolahden paloasema

Tiivistelmä

Laadukas ja hyvin tehty perehdyttäminen helpottaa uuden työntekijän työn aloittamista, ja sillä luodaan parempi pohja kestäväälle työsuhteelle. Perehdyttäminen kuuluu lainsäädännössä työpaikan vastuisiin. On hyvä muistaa, että myös työntekijällä on omat velvollisuutensa työpaikkaa kohtaan.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tuottaa perehdytyskansio Pohjois-Karjalan pelastuslaitokselle, Kontiolahden paloasemalle. Tavoitteena oli kehittää uusien ensihoitajien perehdyttämistä ja muokata Kontiolahden paloaseman perehdytyskansio entistä kattavammaksi. Perehdytyskansio on toteutettu yhteistyössä Kontiolahden paloaseman työyhteisön kanssa.

Kontiolahden paloasema kuuluu Pohjois-Karjalan pelastuslaitoksen organisaatioon, Vaara-Karjalan palvelualueeseen. Työstin perehdytyskansiota tiiviissä yhteistyössä Kontiolahden paloaseman työyhteisön kanssa. Työstämäni perehdytyskansio on ollut Kontiolahden paloasemalla käytössä uusien työntekijöiden perehdytyksessä jo joulukuusta 2016 asti.

Perehdytyskansion lisäksi toiminnalliseen opinnäytetyöhön kuuluu kirjallinen raportti. Omassa opinnäytetyössäni kerron yleisesti ensihoidosta, ensihoitopalvelusta Pohjois-Karjalassa, perehdyttämiseen liittyvää teoretietoa ja siihen kuuluvaa lainsäädäntöä. Kuvailen myös tarkkaan opinnäytetyön suunnittelua, toteutusta ja arviointia.

Kieli
suomi

Sivuja 23
Liitteet 2
Liitesivumäärä 4

Asiasanat
perehdyttäminen, Kontiolahden paloasema, perehdytyskansio

THESIS
March 2017
Degree Programme in Nursing
Tikkarinne 9
FI 80200 JOENSUU
FINLAND
Tel. +358 50 405 4816

Author
Pekka Nevalainen

Title
Good Employee Orientation Training in Emergency Care Increases Patient Safety
-An Orientation folder for Kontiolahti Fire Station

Commissioned by North Karelia Rescue Department

Abstract

High quality and thorough orientation training helps new employees at the initial stage of the employment, as it lays a strong foundation for a sustainable employment relationship. As to legislation, the orientation training of new employees is the responsibility of the employer. It is worth noticing that the employee also has responsibilities towards the employer.

The purpose of this study was to create an orientation folder for the North Karelia Rescue Department. The aim was to provide orientation training for the new paramedics, as well as to update the orientation folder of the Kontiolahti Fire Station to be even more comprehensive. The orientation folder has been created in cooperation with the work community of the Kontiolahti Fire Station.

The Kontiolahti Fire Station in the service area of Vaara-Karjala is part of the North Karelia Rescue Department. The orientation folder was created in close cooperation with the work community of the Kontiolahti Fire Station. The orientation folder has been used in the orientation of new employees at the Kontiolahti Fire Station since December 2016.

In addition to the orientation folder, this practise-based thesis includes a written report. It focuses on emergency care on a general level, emergency care services in North Karelia, and theoretical knowledge of employee orientation with related legislation. Furthermore, the planning, implementation and assessment of the thesis process are described in detail.

Language
Finnish

Pages 23
Appendices 2
Pages of Appendices 4

Keywords
Orientation training, the Kontiolahti Fire Station, an orientation folder

Sisältö

Tiivistelmä
Abstract

1. Johdanto.....	5
2. Ensihoito.....	6
2.1 Ensihoitopalvelu.....	6
2.2 Ensihoidon perustehtävät.....	7
2.3 Ensihoidon rakenne.....	8
3. Ensihoito Pohjois-Karjalan pelastuslaitoksella.....	8
3.1 Pohjois-Karjalan pelastuslaitos.....	8
3.1.1 Ensihoitopalvelu.....	9
3.1.2 Ensihoitopalvelun yksiköt.....	9
3.1.3 Hoitolaitossiirrot.....	11
3.2 Kontiolahden paloasema.....	11
4. Työhön perehdyttäminen	12
4.1 Perehdyttämisen merkitys.....	12
4.2 Perehdyttämistä koskeva lainsäädäntö.....	13
4.3 Hyvä perehdyttäjä	14
5. Potilasturvallisuus	14
5.1 Potilasturvallisuus ja lainsäädäntö.....	15
5.2 Koulutus ja perehdytys osana potilasturvallisuutta	16
6. Opinnäytetyön tarkoitus ja tehtävä.....	17
7. Opinnäytetyön toteutus.....	17
7.1 Toiminnallinen opinnäytetyö.....	17
7.2 Perehdytyskansion suunnittelu- ja toteutusprosessi	18
7.2.1 Perehdytyskansion arviointi.....	20
8. Pohdinta.....	21
8.1 Eettisyys ja luotettavuus.....	21
8.2 Opinnäytetyöprosessin pohdinta ja jatkotutkimusidea.....	23
Lähteet.....	25

Liitteet

Liite 1 Ensihoidon palvelupäätös Siun sote
Liite 2 Toimeksiantosopimus

1. Johdanto

Opinnäytetyöni on toiminnallinen opinnäytetyö, jonka tarkoituksena on ollut tuottaa perehdytyskansio Kontiolahden paloasemalle uusille ensihoitaja työntekijöille sekä opiskelijoille perehdyttämisen tueksi. Kontiolahden paloasema kuuluu Pohjois-Karjalan pelastuslaitoksen organisaatioon, Vaara-Karjalan palvelualueeseen. Kontiolahden paloaseman tehtäviin kuuluvat palotarkastukset, turvallisuuskoulutus, pelastustoiminta, öljyvahinkojen torjunta, sairaankuljetus ja ensivaste. Perehdytyskansio on toteutettu myös yhteistyössä Kontiolahden paloaseman työyhteisön, asemamestarin ja muiden paloaseman ensihoitajien kanssa.

Perehdyttämällä tarkoitetaan sitä, että autetaan uusia työntekijöitä tulemaan työyhteisön toimiviksi jäseneksi. Perehdyttämisen tavoitteena on parantaa työnlaatua ja tehokkuutta, edistää työilmapiiriä ja pienentää kustannuksia. Perehdyttämällä on myös iso merkitys henkilöstön pysyvyyteen. (Kjelin & Kuusisto 2003, 9.)

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on auttaa ja helpottaa uusia työntekijöitä työn aloittamisessa Kontiolahden paloasemalla. Opinnäytetyön tavoitteena oli tehdä selkeä ja helppolukuinen perehdytyskansio, josta löytyisi tarvittavia tietoja perehdyttämisen prosessin tueksi.

2. Ensihoito

2.1 Ensihoitopalvelu

Ensihoitopalvelulla tarkoitetaan terveydenhuollon päivystystoimintaa, jonka tehtävänä on turvata äkillisesti sairaskohtauksen tai onnettomuuden joutuneen ihmisen hoito tapahtumapaikalla sekä kuljetuksen aikana (Holmström, Kuisma, Nurmi, Porthan & Taskinen 2013,14). Terveydenhuoltolaissa ensihoito määritetään seuraavasti: ”Sairaanhoitopiirin kuntayhtymän on järjestettävä alueensa ensihoitopalvelu. Ensihoitopalvelu on suunniteltava ja toteuttava yhteistyössä päivystävien terveydenhuollon toimipisteiden kanssa siten, että nämä yhdessä muodostavat alueellisesti toiminnallisen kokonaisuuden” (Terveydenhuoltolaki 1326/2010). Laki antaa myös mahdollisuuden sairaanhoitopiirille järjestää ensihoitopalvelua eri tavoin. Esimerkiksi yksityiset firmat, sairaalan oma ensihoitopalvelu sekä pelastuslaitos voivat tarjota ensihoitopalvelua. Ensihoitopalvelu suunnitellaan alueen terveys- ja sosiaalitoimen laitosten, ensihoitopalvelun tuottajien ja yhteistyöviranomaisten kanssa. (Holmström ym. 2013,14.)

Ensihoitopalvelu on päivystyksellistä toimintaa ja sitä tapahtuu kodeissa, työpaikoilla ja julkisilla paikoilla. Ensihoidon toimintaympäristö ja tehtävät muistuttavat hyvin samalla tavalla muiden turvallisuusalan toimijoiden työtä, kuten pelastustoimen ja poliisin. Ensihoidossa myös tehdään paljon yhteistyötä pelastuspuolen sekä poliisin kanssa. Yhteistyökeikat korostuvat erityisesti onnettomuuksissa ja väkivaltatilanteissa. Ensihoidon on kunnioitettava kaikissa toiminnoissaan terveydenhuollon arvoja, lainsäädäntöä sekä potilaiden oikeuksia. (Holmström ym. 2013, 14.)

Sairaanhoitopiirin kuntayhtymän tulee ylläpitää ensihoitovalmiutta, johdettava ensihoitopalvelun operatiivista toimintaa ja laadittava tarkat ohjeet potilaan kuljetuksesta, hoitoonohjauksesta ja tilanteista, missä potilas ei vaadi kuljetusta. Sairaanhoitopiirin kuntayhtymän on vastattava ensihoitopalvelun päivittäistoiminnasta, päivittäistoiminnasta poikkeavista erityistilanteista ja niihin varautumisesta. Heidän on laadittava hälytysohjeet sekä muut ensihoitopalvelua koskevat ohjeet, jotka erityisvastuualueen ensihoitokeskus sovittaa yhteen hätäkeskuslaitoksen kanssa. (Sosiaali- ja terveysministeriön asetus ensihoitopalvelusta 340/2011.)

2.2 Ensihoidon perustehtävät

Ensihoitopalvelun tehtävänkuvaus on muuttunut paljon viime vuosina. Aikaisemmin ensihoidon oli tarkoitus turvata nopea apu sydänpysähdyspotilaille ja onnettomuuksien uhreille ja tarjota heille nopea kuljetus sairaalaan. Nykyisin ensihoidossa pyritään myös tunnistamaan kaikki sydämen vajaatoiminta-, aivohalvaus-, myrkytys- ja diabetespotilaat mahdollisimman hyvissä ajoin. Sen jälkeen voidaan aloittaa asianmukainen hoito. Tieteellisten tutkimusten mukaan sairaalan ulkopuolella annetun ensihoidon on katsottu vaikuttavan tiettyjen hätätilapotilaiden ennusteeseen ja hoitotuloksiin (sydänpysähdys-, pään vamma, aivovamma- ja sydäninfarktipotilaan). (Holmström ym. 2013,16–17.)

Päivystyspalvelujen keskittämisen myötä ensihoitopalvelun merkitys on lisääntynyt huomattavasti. Toimiva ensihoito vähentääkin päivystysalueiden potilasruuhkia sekä ohjaa potilaita tarkoituksenmukaisiin erikoissairaanhoidon tai perusterveydenhuollon hoitopaikkoihin. Potilaiden hoito alkaa jo siellä missä heidät kohdataan ensi kertaa ja potilaan tiedot kirjataan ensihoitokertomukseen. Kaikkia potilaita ei tarvitse viedä sairaalahoitoon. Potilaat, joilla ei ole akuuttia hoidontarvetta, voidaan jättää kotiin ja ohjeistaa hakeutumaan tarvittaessa myöhemmin omaan terveyskeskukseen. (Holmström ym. 2013,16–17.)

2.3 Ensihoidon rakenne

Suomi on jaettu viiteen erikoissairaanhoidon vastualueeseen. Tässä opinnäytetyössä käsittelen Pohjois-Karjalan sairaanhoitopiiriä, joka kuuluu Kuopion yliopistolliseen erityisvastualueeseen (KYS erva). (Valtioneuvoston asetus erityistason sairaanhoidon erityisvastuualueista 812/2012.) Pohjois-Karjalan sairaanhoitopiirin alueella ensihoitopalvelusta vastaa pelastuslaitos. Pohjois-Karjalan pelastuslaitoksen vastualueeseen kuuluu ensihoidon toteuttaminen hoito- ja perustasolla, ensihoitotoiminnan kenttäjohtaminen, ensivastetoiminta, ensihoitopalveluiden sisäisen koulutuksen ja harjoitusten järjestäminen ja ensihoitopalveluiden kalustohankinnoista vastaaminen. (Pohjois-Karjalan pelastuslaitos. 2017.)

3. Ensihoito Pohjois-Karjalan pelastuslaitoksella

3.1 Pohjois-Karjalan pelastuslaitos

Pohjois-Karjalan pelastuslaitos tuottaa pelastus- ja ensihoitopalvelua 26 paloasemalta. Pelastuslaitoksen henkilökunta koostuu 250 päätoimisesta ja 500 sivutoimisesta henkilöstä. Pelastuslaitoksen organisaatio on jaoteltu viiteen osa-alueeseen. Joensuun palvelualueeseen kuuluu Joensuu, Joensuun vapaapalokunta, Hammaslahti, Kiihtelysvaara sekä Reijolan vapaapalokunta. OkuPoliksi kutsuttuun palvelualueeseen kuuluu Outokumpu, Polvijärvi, Liperi ja Viinijärven ja Ylämyllyn vapaapalokunnat. Vaara-Karjalan alueeseen kuuluu Kontiolahti, Eno, Ilomantsi, Tuupovaara ja Lehmon vapaapalokunta. Pielisen-Karjalan palvelualueeseen kuuluu Juuka, Koli, Lieksa, Nurmes, Valtimo ja Vieki. Keski-Karjalan palvelualueeseen kuuluu Kitee, Kesälahti, Rääkkylä ja Tohmajärvi. (Pohjois-Karjalan pelastuslaitos. 2017.)

Pohjois-Karjalan ensihoitopalvelua toteutetaan 23 ambulanssin ja 30 ensivasteyksikön voimin. Ensihoitotehtäviä koko Pohjois-Karjalan alueella on noin 40 000 vuodessa. Kiireellisissä tehtävissä potilas tavoitetaan keskimäärin 10 minuutin kuluessa hälytyksestä. (Pohjois-Karjalan pelastuslaitos. 2017.)

3.1.1 Ensihoitopalvelu

Pohjois-Karjalan sairaanhoito- ja sosiaalipalvelujen kuntayhtymän jäsenkuntien alueella tapahtuvaa ja kuntayhtymän järjestämismääräyksellä olevaa ensihoitoa määrittää ensihoidon palvelupäätös Siun sote 1.1.2017–31.12.2018. Palvelusopimuksessa ensihoitopalvelun järjestäminen tällä alueella on Pohjois-Karjalan pelastuslaitoksen vastuulla kokonaan. Tarvittaessa pelastuslaitos voi tuottaa myös täydentäviä palveluja ensihoitopalveluihin liittyen, joista on sovittava Siun soten kanssa erikseen. Ensihoitopalvelun tuottamisen toiminnalliset ja taloudelliset periaatteet on sovittu erillisellä yhteistyösopimuksella. (Ensihoidon palvelupäätös. 2016.)

Ensihoitopalvelu koostuu ensivasteesta, perus- ja hoitotason yksiköistä sekä ensihoidon kenttäjohtamisesta. Siun sotella on vastuu lääkäri, joka vastaa ensihoidosta. Ensihoitokeskus järjestää ympärivuorokautisen ensihoitolääkäripäivystyksen. Ensivaste kuuluu osana ensihoitopalveluun. Ensivasteen toiminnasta on laadittu ohjeet Joensuun pelastuslaitoksella. Pohjois-Karjalan pelastuslaitos toteuttaa alueellaan ensivaste toimintaa, jotka voivat käyttää toiminnassaan yhteistyötä muiden viranomaisten kuten esimerkiksi Suomen Punaisen Ristin (SPR), rajavartiolaitoksen, poliisin ja tullin kanssa. Niistä pitää sopia yhdessä ensihoidosta vastuussa olevan lääkärin kanssa. (Ensihoidon palvelupäätös. 2016.)

3.1.2 Ensihoitopalvelun yksiköt

Ensihoitopalvelu koostuu kenttäjohtajasta, hoitotason, perustason hoitoyksiköistä sekä ensivasteesta. Ensihoitoasetuksen mukaan sairaanhoitopiirillä tulee olla ympäri vuorokauden toimiva kenttäjohtaja. Kenttäjohtajan tehtäviin kuuluu muun muassa johtaa alueensa ensihoitoyksiköitä ja toimimaan yhteyshenkilönä moni viranomaistehtävissä. Kenttäjohtaja seuraa ensihoitoyksiköiden toimintaa ja huolehtii sen sujuvuudesta. Kenttäjohtaja toimii myös itse ensihoitajana hoitotasolla. (Holmström ym. 2013, 25.)

Hoitotason hoitoyksikössä hoitoa antaa koulutukseltaan sairaanhoitaja, jolta löytyy ensihoitoon sisältyvä lisäkoulutus, tai ensihoidon ammattitutkinnon käynyt henkilö (Castren, Kurola, Lund, Martikainen & Silfvast, 2013, 362). Myös pelastajatutkinnon suorittanut henkilö voi toimia hoitotason ambulanssissa (Ensihoidon palvelupäätös. 2016).

Vastaavasti perustason hoitoyksiköllä tarkoitetaan hoitoa, jota antaa terveydenhuollonkoulutuksen ammattihenkilö, kuten esimerkiksi sairaanhoitaja tai lähihoitaja, jolla on ensihoitoon suuntaava koulutus (Castren ym. 2013, 362). Toiselta perustason hoitohenkilöltä pitää löytyä vähintään pelastajatutkinto. Siun sote edellyttää, että perustasolla vähintään toisella henkilöllä tulisi olla voimassaoleva lääkkeenantolupa (LOVE). Siun sote edellyttää, että perustasolla toimivat henkilöt ovat hyväksytysti suorittaneet erva-alueen yhteisen ensihoitokuulustelun. (Ensihoidon palvelupäätös. 2016.)

Ensivasteyksiköllä tarkoitetaan yksikköä, jonka hätäkeskus voi hälyttää potilaan luokse, jos ambulanssia ei ole lähettyvillä tai ambulanssin tulo kestää kauan. Tällä pyritään lyhentämään henkeä pelastavan hoidon alkamisviivettä. Ensivasteyksikössä voi toimia puolivakinaisten tai sopimuspälokuntien yksiköt, SPR:n yksiköt, poliisipartiot sekä rajavartio- tai meripelastushenkilöstö. Ensivasteyksikkö ei kuitenkaan osallistu potilaan kuljettamiseen hoitopaikkaan. (Castren ym. 2013, 362.)

3.1.3 Hoitolaitossiirrot

Siun soten kustannusvastuulle kuuluvat siirtokuljetukset integroidaan ensihoitojärjestelmään ja ne toteutetaan yhteistyössä Pohjois-Karjalan pelastuslaitoksen kanssa. Tavoitteena on hyödyntää käytössä olevia ambulanssiresursseja kokonaisuutena kenttäjohtajan määräysten mukaan. Hoitolaitossiirrot eivät saa kuitenkaan vaarantaa kiireellisten ensihoitotehtävien suorittamista. Hoitolaitossiirroista laskutetaan ministeriön voimassaolevan taksan mukaan ja sen tulot sisällytetään pelastuslaitoksen ensihoidon talousarvioon. (Ensihoidon palvelupäätös. 2016.)

KYS-erva-alueen sairaaloiden välillä potilaiden paluukuljetuksissa sovitaan erikseen. Tavoitteena on sopia paluukuljetukset siten, että sairaaloiden välillä voidaan hyödyntää ambulanssilla tapahtuvia siirtoja. Ostajana toimii potilaan lähettävä sairaanhoitopiirialueen sairaala ja toimittajana ensihoitoyksikkö. (Ensihoidon palvelupäätös. 2016.)

3.2 Kontiolahden paloasema

Kontiolahden paloasema kuuluu Pohjois-Karjalan pelastuslaitoksen organisaatioon, Vaara-Karjalan palvelualueeseen. Kontiolahden paloaseman tehtäviin kuuluu palotarkastukset, turvallisuuskoulutus, pelastustoiminta, öljyvahinkojen torjunta, sairaankuljetus ja ensivaste. Kontiolahden paloaseman palo- ja pelastushenkilöstö koostuu asemamestarista, ylipalomiehestä ja sopimuspalomiehistä. Kontiolahden ensihoitohenkilöstö koostuu kahdeksasta terveydenhuoltoalan ja pelastusalan tutkinnon suorittaneista ensihoitajasta ja palomiehestä.

4. Työhön perehdyttäminen

4.1 Perehdyttämisen merkitys

Perehdytyksen tarkoituksena on tutustuttaa uusi työntekijä työtehtäviin, työolosuhteisiin, työympäristöön ja työtovereihin (Surakka 2009, 72). Perehdytyksen avulla uusi työntekijä saadaan sopeutumaan uuteen työyhteisöön ja sillä luodaan parempi pohja kestäväälle työsuhteelle ja vähennetään työporukan vaihtuvuutta. Hyvä perehdytys näyttää myös miten organisaatio välittää työntekijöistään. (Kjelin ym. 2003, 24.) Perehdyttämisessä tehdään myös hiljaisen tiedon siirtämistä, minkä kokeneempi on oppinut työssään kokemustensa, havaintojensa ja tilanteiden kautta (Surakka 2009, 79). Perehdyttäminen on ensiarvoisen tärkeää erityisesti terveydenhoitoalalla potilasturvallisuuden takia. Perehdyttämisen avulla uusi työntekijä oppii työnsä nopeammin sekä välttää virheitä ja niiden korjaamiseen kuluva aika. Mitä nopeammin perehdytettävä oppii organisaation toimintamallit ja menettelyt, sitä nopeammin hän pystyy toimimaan itsenäisesti, eikä hänen tarvitse pyytää apua ja neuvoja muilta työntekijöiltä. Työntekijän työssä itsenäinen toimiminen hyödyntää työyhteisöä ja vaikuttaa positiivisella tavalla työntekijän kompetenssiin. (Kangas. 2003, 5.) Vaikka perehdyttämistä pidetään tärkeänä, se on silti yksi laiminlyödyimpiä prosesseja organisaatioissa (Kjelin ym. 2003, 14).

Perehdytyksestä on vastuussa työpaikan esimies, joka valitsee perehdyttäjän. Perehdyttäjäksi tulisi valita kokenut työntekijä, joka on myös motivoitunut perehdyttämiseen. Perehdyttäjällä tulisi olla perusymmärrystä aikuisen oppimisesta sekä kyky olla vuorovaikutuksessa erilaisten ihmisten kanssa. Myös muilla työntekijöillä on tarpeen vaatiessa velvoite opastaa uutta tulokasta. (Surakka 2009, 72–73.) Perehdyttämisen muita työvälineitä ovat henkilökohtaisen ohjauksen lisäksi myös kirjalliset perehdyttämissoppat kuten perehdytyskansiot, muistiot, muistilistat, manuaalit, turvallisuusohjeet ja työpaikan Internet-sivut (Kangas 2003,10).

4.2 Perehdyttämistä koskeva lainsäädäntö

Lainsäädännössä työnantaja veloitetaan perehdyttämään jokainen uusi työntekijä työhön, työpaikan olosuhteisiin, työmenetelmiin, työssä käytettäviin työvälineisiin ja niiden oikeaan käyttöön sekä turvallisiin työtapoihin. Uutta työntekijää pitää myös ohjata ja antaa opetusta työn haittojen ja vaarojen estämiseksi sekä myös turvallisuutta tai terveyttä uhkaavan haitan tai vaaran välttämiseksi. (Työturvallisuuslaki 783/2002.) Työturvallisuuslain mukaan perehdytyksessä tulee ottaa huomioon perehdytettävän tausta, kuten työntekijän koulutus, ammatillinen osaaminen ja työkokemus. Perehdyttämistä käsittelevät erityisesti työturvallisuuslaki ja työsopimuslaki. (Kupias & Peltola 2009, 20.)

Työterveyslain ensisijainen tarkoitus on parantaa työympäristöä ja työolosuhteita työntekijöiden työkyvyn turvaamiseksi ja ylläpitämiseksi. Sen avulla pyritään myös ennaltaehkäisemään työtapaturmia, ammattitauteja ja muita työstä ja työympäristöstä johtuvia työntekijöiden fyysisiä ja henkisen terveyden haittoja. (Työturvallisuuslaki 783/2002.)

Työturvallisuuslaissa kerrotaan työnantajan vastuusta perehdyttää uusia henkilö työhön, mutta myös työntekijän velvollisuuksista työnantajaa kohtaan. Työntekijä on velvollinen toimimaan perehdytyksen, annettujen määräyksien ja ohjeiden mukaan ja hänen on noudatettava työnsä edellyttämää turvallisuuden ja terveellisuuden ylläpitämiseksi tarvittavaa järjestystä ja siisteyttä sekä huolellisuutta ja varovaisuutta. Työntekijän pitää myös viipymättä ilmoittaa työnantajalleen vioista ja puutteista työolosuhteissa tai työmenetelmissä, koneissa, henkilösuojaimissa tai laitteissa, jotka voivat aiheuttaa haittaa turvallisuudelle tai terveydelle. (Työturvallisuuslaki 783/2002.) Terveystieteiden tutkimuskeskuksen työntekijöiden toimimista säätelee lain lisäksi myös asetus terveydenhuollon ammattihenkilöistä. Lain ja asetuksen tarkoitus on taata potilasturvallisuus ja varmistaa potilaan hoidon laatu. Lainsäädännön ja asetuksen tuntemus tulisi sisällyttää myös perehdytykseen, sillä uuden työntekijän on tiedettävä, miten laki ohjaa ja rajaa työntekijän työskentelyä. (Surakka 2009, 73.)

4.3 Hyvä perehdyttäjä

Perehdyttäjäksi kannattaa valita henkilö, joka pitää omasta työstään ja on kohtuullisen kokenut työntekijä itse. Hyvän perehdyttäjän ominaisuuksiin kuuluu se, että hän on kiinnostunut toisen auttamisesta ja opastamisesta. Hyvä perehdyttäjä on selkeä ja järjestelmällinen toiminnassaan ja osaa luoda kokonaiskuvan perehdyttämisen vaiheista; mitä hän on suunnitellut, mitä asioita aikoo käydä läpi ja miten hän sen tekee. (Kjelin ym. 2003, 195–196.)

Uuden työn alussa tulokas joutuu vastaanottamaan valtavasti informaatiota, mikä tekee asioiden sisäistämisestä hankalampaa tietomäärän laajuuden takia. Siksi tietomäärä olisi hyvä pilkkoa pienemmiksi ja selkeiksi kokonaisuuksiksi. Asioiden kertaamiselle olisi myös hyvä jättää aikaa, sillä kerran sanottu tai kuultu asia ei välttämättä tarkoita sitä, että asia olisi ymmärretty. Hyvä vuorovaikutus perehdytettävän ja perehdyttäjän välillä on keskeisessä asemassa. On tärkeää, että perehdyttäjä luo hyvän suhteen perehdytettävään, jotta tulokas voi vapaasti ja avoimin mielin myös ilmaista jos ei ole ymmärtänyt opetettavaa asiaa. Perehdyttäminen olisi syytä aloittaa aluksi tutustumisella toisiin työntekijöihin, työpaikkaan, työympäristöön ja edetä siitä työpaikankäytänteisiin ja muihin opetettaviin asioihin. (Kjelin ym. 2003, 196–197.)

5. Potilasturvallisuus

Potilasturvallisuuden tavoitteena on terveydenhuoltojärjestelmän toiminnasta aiheutuvien haittojen ja vammojen ehkäiseminen, välttäminen ja lievittäminen (Helovuori, Kinnunen, Peltomaa & Pennanen 2011, 14). Hoidon turvallisuuden kannalta toiminnassa pyritään siihen, että toimintaan sisältyy sellaisia menettelytapoja ja järjestelyjä, joiden tehtävänä ei ole ainoastaan päästä tavoiteltuun hoitotulokseen, vaan myös vahvistaa toiminnan sietokykyä erilaisille poikkeamille. Tällaisia ovat esimerkiksi tarkastusmenettelyt, joiden tehtävä on varmistaa, että tilanteessa on menetelty oikein. (Helovuori ym. 2011, 13.)

Potilasturvallisuus koostuu hoidon, lääkkeiden sekä laiteturvallisuuden osa-alueista. Hoidon turvallisuudella tarkoitetaan hoitomenetelmien sekä niiden toteuttamiseen liittyvien prosessien turvallisuutta. Lääkehoidon turvallisuudella tarkoitetaan mahdollisia lääkeaineiden aiheuttamia haittavaikutuksia potilaalle ja poikkeamia lääkehoidossa, jonka johdosta hoito ei toteudu suunnitellusti. Laiteturvallisuudella tarkoitetaan sitä, että laitteet ovat turvallisia ja niitä osataan käsitellä oikein. Potilasturvallisuutta tarkastellessa on tärkeää oivaltaa, että turvallisuus koostuu terveydenhuoltojärjestelmän osien välisestä vuorovaikutuksesta, eikä ainoastaan yksilön, laitteen tai yksikön toiminnasta. (Helovuori ym. 2011, 13–14.)

5.1 Potilasturvallisuus ja lainsäädäntö

Terveydenhuollon lainsäädäntö edellyttää, että toiminnan on oltava ammattimaista, asianmukaista, laadukasta ja turvallista. Suomen lainsäädännössä on useita lakeja ja asetuksia, jotka edistävät potilasturvallisuutta ja velvoittavat ottamaan sen tuomat aspektit huomioon terveydenhuollossa. Terveydenhuoltolaki (1326/2010) velvoittaa, että jokaisen terveydenhuollon toimintayksikön on laadittava suunnitelma laadunhallinnasta ja potilasturvallisuuden täytäntöönpanosta. Suunnitelmassa on käsiteltävä muun muassa palvelujen tarpeenmukainen saatavuus, hoitoketjut, lääkehoito, lääkehuollon järjestäminen, terveydenhuollon laitteet ja tarvikkeet, henkilöstö ja sen työnjako ja osaaminen, tietojärjestelmät ja potilasasiakirjamerkintöjen oikeaoppinen tekeminen sekä tiedonkulku toimintayksikköjen sisällä. Suunnitelmasta on käytävä myös ilmi, kuinka henkilöstölle annetaan tietoa ja koulutusta laadunhallinnan ja potilasturvallisuuden periaatteista. (Helovuori ym. 2011, 38.)

Laki potilaan asemasta ja oikeuksista (785/1994) käsittelee potilasturvallisuutta erityisesti potilaiden näkökulmasta; potilaiden oikeutta saada asianmukaista hoitoa ajallaan. Tässä laissa käsitellään myös salassapitovelvollisuus. Lain terveydenhuollon ammattihenkilöistä (559/1994) tarkoituksena on edistää terveydenhuollon palvelujen laatua varmistamalla, että alalla toimijoilla on ammattitoiminnan edellyttämä koulutus ja riittävät valmiudet toimia kyseisessä tehtävässä. Potilasvahinkolaki (585/1986) koskee potilaalle aiheutuneen henkilövahingon korvaamista potilasvakuutuksesta. (Helovuori ym. 2011, 39–40.)

5.2 Koulutus ja perehdytys osana potilasturvallisuutta

Potilasturvallisuuteen vaikuttaa henkilöstön osaaminen ja ammattitaito. Potilaille tulee osata antaa asianmukaista ja potilasturvallisuuden huomioivaa hoitoa oikeaan aikaan. (Kinnunen & Peltomaa 2009, 183.) Pelkkä virheiden välttäminen ei riitä vaan turvallisuuden arvioimiseksi tulee tarkastella myös itse toimintaa, joka silti saattaa sisältää riskejä ja erilaisia läheltä piti –tilanteita (Helovuori ym. 2011, 12). Koulutuksella ja hyvällä perehdytyksellä taataan, että henkilöstön osaaminen vastaa potilaiden sairauksien vaatimaa tasoa. Myös henkilöstön vaihtuessa tai henkilöstön työtehtävien muuttuessa tulee varmistaa, että työtehtävä vastaa työntekijän koulutustasoa ja perehdytys on riittävä. Perehdyttäessä uusia työntekijöitä sekä opiskelijoita, tulisi perehdytyksen vastata heille asetettuja vastuita. (Kinnunen ym. 2009, 183–184.)

6. Opinnäytetyön tarkoitus ja tehtävä

Hyvin tehty uuden työntekijän työhön perehdytys on työpaikalle ensiarvoisen tärkeää. Näin uuden työntekijän on helpompi aloittaa työn tekeminen. Yleisesti paloasemilta löytyy uusille työntekijöille perehdytyskansio, joka on osa perehdyttämistä. Oman opinnäytetyöni tarkoituksena oli tehdä selkeä perehdytyskansio Kontiolahden paloasemalle. Perehdytyskansiossa esittelen kattavasti Kontiolahden paloaseman toimintaa, kerron työpaikan tiloista, työtehtävistä sekä työpaikkaa ja työtehtäviä koskevista säännöistä ja ohjeistuksista. Kerron siinä myös muun muassa lääkkeiden tilauksista, turvapuhelintehtäviin liittyvistä ohjeistuksista sekä muista hoito-ohjeista.

7. Opinnäytetyön toteutus

7.1 Toiminnallinen opinnäytetyö

Toiminnallinen opinnäytetyö on ammattikorkeakouluissa yksi vaihtoehto tutkimukselliselle opinnäytetyölle. Toiminnallinen opinnäytetyö tavoittelee ammatillisessa kentässä seuraavia käytännön toimintoja kuten ohjeistamista, opastamista, toiminnan järjestämistä tai järjeistämistä. Se voi olla työalasta riippuen ammatilliseen käytäntöön tehty ohje, ohjeistus tai opastus, kuten perehdytysopas. Toteutustapana voi olla monta erilaista vaihtoehtoa, kuten esimerkiksi kirja, kansio, vihko, opas tai portfolio. Toiminnallisessa opinnäytetyössä yhdistyvät käytännön toteutus ja sen raportointi tutkimusviestinnän keinoin. Opinnäytetyön tulisi olla työelämälähtöinen, käytännöllinen, tutkimuksellisella asenteella toteutettu sekä alojen tietojen ja taitojen hallintaa osoittava Toiminnalliseen opinnäytetyöhön haetaan yleensä toimeksiantajaa työelämästä. Näin jo opinnäytetyötä kirjoittaessa opiskelija pääsee työelämään sisälle ja luomaan suhteita omalla alallaan. Tätä kautta myös työllistymisen mahdollisuudet paranevat. (Vilkkä & Airaksinen. 2003, 9-16.)

7.2 Perehdytyskansion suunnittelu- ja toteutusprosessi

Aloitin opinnäytetyön tekemisen keväällä 2016. Lähdin ensimmäiseksi tiedustelemaan Pohjois-Karjalan pelastuslaitokselta, olisiko heillä antaa aiheita opinnäytetyöhön. Joensuun paloasemalle on tehty paljon opinnäytetöitä, joten sain ohjeistuksen lähteä kysellemään sitä pienemmiltä asemilta. Sain opinnäytetyön aiheeni Kontiolahden paloasemalta, missä olen työskennellyt palomies-sairaankuljettajana. Jaakko Rinkinen, Kontiolahden paloaseman ensihoitaja, ehdotti minulle opinnäytetyön aiheeksi tehdä perehdytyskansio Kontiolahden paloaseman uusille työntekijöille. Kansiota oli helppo lähteä työstämään, koska asema oli itselle tuttu ja olin työskennellyt siellä jo useita vuosia opiskelunikin ohella. Tarkastin ohjaajaltani, että aihe oli sopiva opinnäytetyön aiheeksi ja aloitin kirjoitusprosessin.

Lähdin työstämään kansiota yhteistyössä ensihoitaja Jaakko Rinkisen kanssa. Sain häneltä paljon aineistoa, neuvoja ja ohjausta siitä millainen kansiota pitäisi tulla. Kontiolahden asemalta löytyi suppea perehdytyskansio, joka ei palvellut uusia työntekijöitä. Uudelle perehdytyskansiolle oli siis kysyntää nimenomaan uusien työntekijöiden puolelta. Kiinnostuin perehdytyskansion tekemisestä, sillä tunnen Kontiolahden aseman tarkoin, aihe liittyi omaan työhöni ja siitä olisi iso apu uusien työntekijöiden perehdyttämiselle.

Aloitin aiheeseen tutustumisen keväällä 2016 lukemalla muiden työstämiä opinnäytetöitä nimenomaan perehdytyskansioiden tekemisestä (Dozzo 2012; Immonen 2012), jotta saisin käsityksen siitä, millainen olisi hyvä perehdytyskansio ja mitä vaiheita sen tekemiseen kuuluu. Molemmissa opinnäytetöissä korostui, että hyvän perehdytyskansion tulisi olla selkeä, helposti luettavissa oleva, hyvin jäsennelty ja ajan tasalla oleva.

Kesällä 2016 toimin palomies-sairaankuljettajana Kontiolahden asemalla, minne olin tehnyt toimeksiantosopimuksen. Kesän aikana sain opinnäytetyötäni vain vähän eteenpäin, koska töiden kiireessä en ehtinyt. Sain kuitenkin keskusteltua Kontiolahden paloaseman työryhmäläisten kanssa perehdytyskansiosta ja sen sisällöstä. Töiden ohessa tein myös muita huomioita, mitä kansioon olisi hyvä sisällyttää.

Syksyllä 2016 kesätöiden loputtua aloitin työstämään perehdytyskansiota muiden opintojeni ohessa. Aloitin perehdytyskansioni kertomalla yleisesti Pohjois-Karjalan pelastuslaitoksesta ja sen organisaatiosta. Esittelin perehdytyskansiossa myös Kontiolahden paloasemaa, sen tiloja ja niiden käyttötarkoitusta. Päivitin myös perehdytyskansioon kaikkien johtoasemissa olevien henkilöiden yhteystiedot. Perehdytyskansioon kappaleessa kuusi esittelin työharjoitteluun tuleville opiskelijoille tarvittavia tietoja esimerkiksi työaikojen sopimisesta, poissaoloista, ruokailuista ja muista harjoitteluun liittyvistä käytännön asioista. Kappaleessa seitsemän kerroin käytännön toimintaohjeista työpaikalla, kuten esimerkiksi salassapitovelvollisuudesta, valokuvaamisesta työpaikalla ja työtehtävissä, tupakoinnista, työpaikkakiusaamisesta ja työturvallisuudesta. Kappaleessa kahdeksan kävin läpi Kontiolahden paloaseman viikko-ohjelmaa, jossa jokaiselle päivälle oli omat tarkat ohjeistuksensa. Kappaleessa yhdeksän kerroin, miten tulee toimia ensivastekaavakkeiden kirjaamisessa ja käsittelyssä. Kappaleessa kymmenen paneuduin eri hoitolaitoksien toimintaan ja toimintaohjeisiin liittyen esimerkiksi potilaskuljetuksiin. Kappaleessa yksitoista kerroin hoito-ohjeiden pyytämisestä sekä ennakoilmoituksen tekemisestä. Kappaleessa kaksitoista käsittelin lääkehuoltoa Kontiolahden paloasemalla. Kappaleessa kolmetoista kerroin, miten turvapuhelintehtävissä tulee toimia ja saattohoitopotilaiden kuljettamisesta. Valmiussiirto-ohjeet löytyvät kappaleesta neljätöistä. Kappaleessa viisitoista löytyvät ohjeet VIRVE:n eli viranomaiskanavien käytöstä. Kappaleessa kuusitoista käsittelin, miten työntekijän tulisi toimia uhka- ja vaaratilanteissa.

Lähetin perehdytyskansion monta kertaa ohjaajalleni Jaakko Rinkiselle, jotta saisin palautetta ja korjausehdotuksia työhöni. Hain myös näkökulmaa muutamalta muulta Kontiolahden paloaseman työntekijältä, joille lähetin perehdytyskansion luettavaksi. Kommenttien ja palautteiden myötä sain täydennettyä kansiota edelleen. Suurimmat korjausehdotukset liittyivät vuonna 2017 voimaan tulevaan Siun sotien tuomiin muutoksiin. Perehdytyskansioon haluttiin kirjaus myös tulevista työaikamuutoksista sekä uudesta ohjeistuksesta koskien potilaskuljetuksia päivystykseen. Koska varmuutta oikeista ohjeistuksista tai työaikamuutoksista ei ollut päätetty vielä joulukuussa 2016, jolloin palautin valmiin perehdytyskansion Kontiolahden paloaseman käyttöön, sovimme, että työryhmä itse päivittää nämä asiat perehdytyskansioon.

Joulukuussa 2016 palauttamani perehdytyskansio löytyy kirjallisena Kontiolahden paloasemalta ja on ollut siellä käytössä uusien työntekijöiden perehdytyksessä. Se löytyy uusille työntekijöille myös sähköisenä versiona, mikä helpottaa myös perehdytyskansion päivittämistä jatkossa.

7.2.1 Perehdytyskansion arviointi

Perehdytyskansion arvioinnin suoritti toimeksiantaja itse. Lähetin valmiin perehdytyskansion luettavaksi Jaakko Rinkiselle, joka lähetti perehdytyskansion tarkistettavaksi myös Kontiolahden asemamestari Jari Pietariselle sekä ensihoitaja Antti Erholtzille. He yhdessä hyväksyivät työni Kontiolahden paloaseman viralliseksi perehdytyskansioksi. Sain perehdytyskansiosta myös palautetta siitä, että perehdytyskansio on selkeä ja todella kattava uusien työntekijöiden käyttöön.

Myös Kontiolahden paloaseman työntekijät, niin uudet kuin vanhatkin työntekijät, olivat vapaita antamaan palautetta työstäni. Asemamestari Jari Pietarinen kävi suullisesti kaikkien työntekijöiden kanssa perehdytyskansiota läpi. Asemamestarin kautta kuulemani palautteen mukaan työyhteisön jäsenet pitivät kansiota hyvänä ja se oli myös oiva apu vanhemmillekin työntekijöille erityisesti ohjeistuksien kertaamisen kannalta.

Itse olen tyytyväinen kansioon, sen ulkonäköön, kattavaan sisältöön ja sen luottavuuteen. Perehdytyskansio toimii uudelle työntekijälle tukena ja helpottaa hänen työtään, kun hän tulee ensimmäistä kertaa töihin Kontiolahden paloasemalle.

Salassapitovelvollisuuden vuoksi perehdytyskansiota ei esitellä opinnäytetyön seminaarissa ja se ei tule julkiseksi opinnäytetyöni liitteisiin. Perehdytyskansio sisältää esimerkiksi tärkeitä yhteystietoja, joita ei saa jakaa yleisesti.

8. Pohdinta

8.1 Eettisyys ja luotettavuus

Tutkimusetiikka voidaan jakaa kahteen osa-alueeseen; tieteen sisäiseen ja tieteen ulkopuoliseen etiikkaan. Tieteen sisäisellä etiikalla viitataan tieteenalan luotettavuuteen ja todellisuuteen. Tällöin tarkasteltaviksi kohteiksi nousee itse tutkimuskohde, tutkimuksen tavoitteet ja koko tutkimusprosessi itse. Perusvaatimuksena on, ettei tutkimusaineistoa väärennetä tai kopioida muilta. Tiedeyhteisön sisäiset säännökset ohjaavat myös sitä, miten tutkimuksen tuloksia raportoidaan, ketkä osallistuvat kirjoittamiseen ja miten tutkimusaineisto rajataan kyseiseen tutkimukseen. Tieteen kriittisyys kohdistuu myös kirjoittajan omien tarpeiden ja toimintatapojen arviointiin erilaisista näkökulmista. Tieteen ulkopuolinen tutkimusetiikka puolestaan käsittelee sitä, miten tutkittavaa asiaa tutkitaan ja miten ulkopuoliset seikat vaikuttavat tutkittavan aiheen valintaan. (Kankkunen, P. & Vehviläinen-Julkunen, K. 2013, 212.)

Viime aikoina on korostettu sitä, että jo tutkimusaiheen valinta on tutkijan tekemä eettinen ratkaisu. Tutkimusetiikan mukaan tutkimuksen oikeutuksena on oltava sen tuoma hyödyllisyys. Oman opinnäytetyön aihetta valitessa minua ohjasi mielenkiinto omaa ammattiani kohtaan ja uuden perehdytyskansion tuoma hyöty omalla työpaikallani. Virallinen toimeksiantolupa perehdytyskansion tekemisestä Kontiolahden paloasemalle on tehty Pohjois-Karjalan pelastuslaitoksen, Karelia-ammattikorkeakoulun ja minun välillä. Sain työtä kirjoittaessa mittaamattoman arvokasta tietoa itse perehdytyksestä ja siinä huomioitavista asioista. Näin lisäsin myös omaa ammattiosaamistani. (Ks. Kankkunen ym. 2013, 218.)

Tutkimusetiikkaan kuuluu myös pohtia opinnäytetyöstä aiheutuvia mahdollisia haittoja ja riskejä. Ohjaajani valvoi ja ohjasi perehdytyskansion kirjoitusprosessia. Perehdytyskansio on myös tarkastettu muilla Kontiolahden paloaseman työjäsenillä, jotta mahdollisilta asiavirheitä välttyttäisiin. Olen tarkistanut myös, että perehdytyskansion hoito-ohjeet ovat ajan tasalla Joensuun paloaseman kenttäjohtajalta. Perehdytyskansio on jätetty Kontiolahdelle myös sähköisessä muodossa, mikä mahdollistaa sen tietojen ja hoito-ohjeiden helpon päivittämisen esimerkiksi Siun sotien tuomien muutoksien myötä. (Kankkunen ym. 2013, 218.)

Opinnäytetyössäni käytettyjen nimien käytöstä on suullinen lupa mainittujen kesken. Pohjois-Karjalan pelastuslaitos on antanut myös suullisesti luvan käyttää tietoja ja kuvia heidän verkkosivuiltaan. Kirjoittamisprosessia on helpottanut vankka yhteistyö Pohjois-Karjalan pelastuslaitoksen ja Kontiolahden paloaseman työntekijöiden välillä. Olen kuunnellut asemien työntekijöitä, johtoporrasta ja ohjaajaani ja olen ottanut heidän mielipiteensä ja palautteensa huomioon. Tunnen työyhteisön aikaisempien työkaksojeni kautta ja oli mukava nähdä, miten kaikki tukivat kirjoitusprosessiani ja olivat kiinnostuneita perehdytyskansion etenemisestä.

Tutkija arvioi itse, mitkä luotettavuuden arvioinnin kriteerit soveltuvat hänen omaan tuotukseensa (Kankkunen ym. 2013, 204). Kuten Kankkunen ja Vehviläinen-Julkunenkin kirjoittavat, tärkeimmistä luotettavuuteen liittyvistä asioista tutkimustyön kannalta on aineiston ja tulosten suhteen kuvaus. Tutkijan tulee kuvata analyysiään mahdollisimman tarkasti ja käyttää lähteinä vartenotettavia tutkimuksia ja tutkimustuloksia. (Kankkunen ym. 2013, 198.) Olen tarkoituksella käyttänyt opinnäytetyön aineistona vain 2000-luvulla julkaistuja teoksia, jotta lähteistä löytyvä teksti olisi mahdollisimman ajanmukaista. Aineisto on tarkkaan ja huolellisesti valittu.

8.2 Opinnäytetyöprosessin pohdinta ja jatkotutkimusidea

Tämä toiminnallinen opinnäytetyö kertoo perehdytyskansion tekemisestä Kontiolahden paloasemalle. Opinnäytetyöni tarkoitus oli tuottaa laaja perehdytyskansio, joka esittelisi Kontiolahden paloaseman toimintaa ja ohjeistuksia uusille työntekijöille ja toimisi kertaavana oppaana jo pitempään talossa olleille työntekijöille. Toiminnallisena opinnäytetyönä aiheeksi on valittu työelämälähtöinen ja tarpeellinen aihe, jolle oli paloasemalla tilausta.

Perehdytyskansion tekeminen oli minusta mielenkiintoista sekä sopivan haastavaa. Olen itse työskennellyt pitkään Kontiolahden paloasemalla, minkä takia halusin, että nimissäni tehty, paloasemalle jäävä perehdytyskansio, on hyvin tehty ja siitä olisi oikeasti hyötyä perehdytyksessä uusille työntekijöille ja pitkään talossa olleille kollegoilleni. Perehdytyskansiota oli hienoa tehdä yhteistyössä minulle jo tuttujen henkilöiden kanssa. Pystyin avoimesti keskustelemaan heidän kanssaan perehdytyskansiosta, sen asiasisällöistä ja ulkomuodosta. Perehdytyskansion kirjoitusprosessin aikana koin hyvänä asiana, että pystyin tarpeen vaatiessa ottamaan yhteyttä perehdytyskansioni ohjaajaan ja ystävääni, Jaakko Rinkiseen, puhelimitse, sähköpostitse tai sopimalla tapaamisia.

Opinnäytetyöprojektin aikana kehityin itse kirjoittajana. Tämä on pitkäjänteisin kirjoitustyö, jota olen päässyt tekemään. Opin paremmaksi tiedonhaussa ja aineiston keräämisessä. Opin lisää omasta työstäni, kun ensimmäisen kerran tarkastelin työpaikkaa perehdyttämisen kautta. Pääsin tutustumaan perehdyttämiseen lakien kautta ja miten laissa sitä käsitellään. Osaan nyt lähestyä aihetta molempien osapuolien, työnantajan ja työntekijän näkökulmasta. Ymmärrän myös hyvän perehdyttämisen merkityksen työpaikan ja työntekijän kannalta. Hyvällä perehdyttämällä on vaikutus uuden työntekijän sopeutumisella työyhteisöön ja iso vaikutus henkilön työmotivaatioon ja työnviihtyvyyteen.

Toisin kuin perehdytyskansiota tehdessä, en pysynytkään suunnitellussa aikataulussa opinnäytetyötäni kirjoittaessa. Laajan perehdytyskansioon kokoamisen jälkeen opinnäytetyön aloittaminen oli ajoittain hankalaa.

Olisi mielenkiintoista saada tietää miten opinnäytetyönäni tehty perehdytyskansio on palvellut Kontiolahdella. Jatkotutkimusaiheena voisi tutkia onko perehdytyskansio auttanut uusia tulokkaita perehdyttämisessä pitkällä aikavälillä ja miten perehdyttämistä pitäisi muuten paloasemilla kehittää.

LÄHTEET

- Castren, M., Kurola, J., Lund, V., Martikainen, M. & Silfvast T. 2013. Ensihoitoparas. Helsinki: Duodecim.
- Dozzo, A. 2012. Sähköinen perehdytyskansio sisätautiosastolle. Opinnäytetyö, AMK. Tampereen ammattikorkeakoulu, hoitotyön koulutusohjelma. Viitattu 29.3.2017, <https://www.theseus.fi/handle/10024/51019>.
- Ensihoidon palvelupäätös. 2016. Pohjois-Karjalan sairaanhoito- ja sosiaalipalvelujen kuntayhtymän ensihoidon palvelutasopäätös ajalle 1.1.2017–31.12.2018. <http://webdynasty.pohjoiskarjala.net/Dynasty/SiunSote/kokous/2016672-6-1>. PDF. 19.1.2017.
- Helovuori, A., Kinnunen, M., Peltomaa, K. & Pennanen, P. 2011. Potilasturvallisuus. Helsinki: Edita Prima Oy.
- Holmström, P., Kuisma, M., Nurmi, J. & Porthan, K. 2013. Ensihoito. Helsinki: Sanoma Pro Oy.
- Immonen, P. 2012. Perehdyttämisen kehittäminen osana laatua - Perehdytyskansion tuottaminen hoitokoti Helmeen. Opinnäytetyö, AMK. Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu, hoitotyön koulutusohjelma. Viitattu 29.3.2017, <https://www.theseus.fi/handle/10024/51804>.
- Kangas, P. 2000. Perehdyttäminen palvelualueilla. Työturvallisuuskeskus. Oy Edita Ab.
- Kankkunen, P. & Vehviläinen-Julkunen, K. 2013. Tutkimus hoitotieteessä. Helsinki; Sanoma Pro Oy.
- Kinnunen, M. & Peltomaa, K. 2009. Potilasturvallisuus ensin. Helsinki: Suomen Graafiset palvelut Oy.
- Kjelin, E. & Kuusisto P-C. 2003. Tulokkaasta tuloksetekijäksi. Helsinki: Talentum Media Oy.
- Kupias, P. & Peltola, R. 2009. Perehdyttämisen pelikentällä. Tampere: Juvenes Print.
- Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 559/1994.
- Laki potilaan asemasta ja oikeuksista 785/1992.
- Pohjois-Karjalan pelastuslaitos. 2017. Kotisivut. <http://www.pkpelastuslaitos.fi/>. 10.2.2017.
- Potilasvahinkolaki 585/1986.
- Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asetus ensihoitopalvelusta 340/2011.
- Surakka, T. 2009. Hyvä työpaikka hoitoalalla. Helsinki: Tammi.
- Terveydenhuoltolaki 1326/2010.
- Työturvallisuuslaki 783/2002.
- Valtioneuvoston asetus erityistason sairaanhoidon erityisvastuualueista, 812/2012.
- Vilka, H & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Tammi.

Ensihoidon palvelupäätös Siun sote

Ensihoidon palvelutasopäätös

14.11.2016

Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymän ensihoidon palvelutasopäätös ajalle 1.1.2017 – 31.12.2018

Hyväksytty kuntayhtymän hallituksessa:

Hyväksytty kuntayhtymän valtuustossa:

1. Toimintaympäristö

Ensihoidon palvelutasopäätös koskee Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymän (myöhemmin Siun sote) jäsenkuntien alueella tapahtuvaa ja kuntayhtymän järjestämisvastuulla olevaa ensihoitoa.

Taulukko 1. Alueen perustiedot (Sotkanet, Kela 31.12.2015)

Sairaanhoidopiirin nimi	Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalvelujen ky (Siun sote)
Väkiluku edellisen vuoden lopussa	168 329
0 – 14	24 389 (14,5 %)
15 – 64	103 995 (61,8 %)
– 65	39 945 (23,7 %)
Sairastavuusindeksi	128,9 (Kela 2015, vakioimaton)
Alueen kokonaispinta-ala (km ²)	22 903 km ²
Josta vesi- tai merialueita (km ²)	4 110 km ² (18%)

Taulukko 2. Riskialuejako

Riskiluokka	Selite	Asukasluku alueella
Luokka 1	Yli 1 ensihoitotehtävä (A/B) vrk:ssa	17 048
Luokka 2	Alle 1 ensihoitotehtävä (A/B) vrk:ssa, mutta yli 1 viikossa	63 107
Luokka 3	Alle 1 ensihoitotehtävä (A/B) viikossa, mutta yli 1 kuukaudessa	20 258
Luokka 4	Alle 1 ensihoitotehtävä (A/B) kuukaudessa, jos alue on asuttu tai sen läpi kulkee valta- tai kantatie	67 916
Luokka 5	Ei vakinaista asutusta	

2. Ensihoitopalvelun järjestämistapa

Siun sote järjestää alueensa ensihoitopalvelun yhteistyössä Pohjois-Karjalan pelastuslaitoksen kanssa. Pelastuslaitos vastaa ensihoitopalvelun tuottamisesta kokonaisuutena ja voi tarvittaessa tuottaa joitakin ensihoitopalvelua täydentäviä palveluita myös ostopalveluna, mutta niistä sovitaan erikseen Siun soten kanssa. Ensihoitopalvelun

Yksikkö
Lähiosoite
Postinumero ja -toimipaikka

Pohjois-Karjalan sosiaali- ja
terveystalvelujen kuntayhtymä
p. xx xxx xxxx (vaihde)
www.siunsote.fi

Ensihoidon palvelupäätös Siun sote

Ensihoidon palvelutasopäätös

14.11.2016

tuottamisesta sovitaan erillisellä yhteistyösopimuksella, jossa määritellään ensihoitopalvelun tuottamisen toiminnalliset ja taloudelliset periaatteet.

3. Ensihoitopalvelun sisältö

Ensihoitopalveluun sisältyy ensivaste, ensihoito perus- ja hoitotasolla sekä ensihoidon kenttäjohtaminen. Siun sotella on ensihoidosta vastaava lääkäri. Erityisvastuualueen ensihoitokeskus järjestää ympärivuorokautisen ensihoitolääkäripäivystyksen.

Ensivaste on osa ensihoitopalvelua ja sen toiminnasta ja varustuksesta on laadittu Joensuun pelastuslaitoksella erillinen ohje. Ensivasteen toteuttaa alueella Pohjois-Karjalan pelastuslaitos ja he voivat käyttää toiminnassaan yhteistyökumppaneita sopimalla siitä ensihoidon vastuulääkärin kanssa (esim SPR, rajavartiolaitos, poliisi, tullit).

4. Ensihoito henkilöstön koulutusvaatimukset

4.1. Ensivasteyksikkö

Ensivasteyksikön henkilöstöstä vähintään kahdella henkilöllä tulee olla ensivaste- tai sitä korkeampi koulutus.

4.2. Perustason ambulanssi

Perustason ensihoidon yksikössä on oltava vähintään yksi terveydenhuollon ammattihenkilöstä annettussa laissa (559/1994) tarkoitettu nimikesuojattu terveydenhuollon ammattihenkilö, jolla on ensihoitoon suuntautuva koulutus. Kyseisessä yksikössä toisen henkilön on oltava vähintään terveydenhuollon ammattihenkilöstä annettussa laissa tarkoitettu terveydenhuollon ammattihenkilö tai pelastajatutkinnon taikka sitä vastaavan aikaisemman tutkinnon suorittanut henkilö. (Sosiaali- ja terveysministeriön asetus ensihoitopalvelusta). Lisäksi Siun sote edellyttää perustason yksikössä vähintään toiselta toimijalta kulloinkin voimassa olevan kelpoisuuden lääkehoidon toteuttamiseen perustasolla. Siun sote edellyttää myös, että perustasolla toimiva henkilö on hyväksytysti suorittanut ERVA-alueen yhteisen ensihoitokoulu- lustelun.

4.3. Hoitotason ambulanssi

Hoitotason ensihoidon yksikössä on oltava vähintään yksi ensihoitaja AMK -tutkinnon suorittanut henkilö tai terveydenhuollon ammattihenkilöstä annettussa laissa tarkoitettu laillistettu sairaanhoitaja, jolla on ensihoitoon suuntautuva lisäkoulutus. Kyseisessä yksikössä toisen henkilön on oltava vähintään terveydenhuollon ammattihenkilöstä annettussa laissa tarkoitettu terveydenhuollon ammattihenkilö tai pelastajatutkinnon taikka sitä vastaavan aikaisemman tutkinnon suorittanut henkilö.

Hoitotason ambulanssin henkilöstö koostuu kahdesta hoitotason kelpoisuuden omaavasta henkilöstö silloin kun päivystävä ensihoidon kenttäjohtaja toimii hoitoyksiköstä käsin. Muualla hoitoyksikkö miehite- tään vähintään yhdellä hoitotason ja yhdellä perustason henkilöllä. Perustason henkilön koulustavoit- teena on terveydenhuollon ammattihenkilöstä annettussa laissa tarkoitettu terveydenhuollon ammatti- henkilön pätevyys ensihoitoon.

Yksikkö
Lähiosoite
Postinumero ja -toimipaikka

Pohjois-Karjalan sosiaali- ja
terveyspalvelujen kuntayhtymä
p. xx xxx xxxx (vaihe)
www.siunsote.fi

Ensihoidon palvelupäätös Siun sote

Ensihoidon palvelutasopäätös

14.11.2016

5. Tavoitteet potilaan tavoittamisajasta

Taulukko on muodostettu vuonna 2014 toteutuneiden tehtävien pohjalta. Tavoittamisaikoja seurataan ja niistä raportoidaan määrävälein.

Taulukko 3. Palvelun saatavuus riskiluokittain päivittäistehtävissä. Tavoittamisviiveet lasketaan tehtävän vastuun siirtymisestä ensihoitopalvelulle potilaan kohtaamiseen.

Riskiluokka	A/B -tehtävät Vähintään hätäensiapuun pystyvä yksikkö		C/D -tehtävät Ambulanssi		Hoitotason yksikkö	Ambulanssi A/B -tehtävissä
	8 min	15 min	30 min	120 min		
Luokka 1	80%	90%	95%	95%	99%	100%
Luokka 2	60%	80%	80%	90%	80%	90%
Luokka 3	35%	80%	70%	80%	70%	90%
Luokka 4	15%	40%	60%	70%	60%	70%
Luokka 5	1%	10%	40%	60%	50%	50%

6. Hoitolaitossiirrot

Siun soten kustannusvastuulle kuuluvat ambulanssilla toteutettavat siirtokuljetukset integroidaan osaksi ensihoidon järjestelmää ja toteutetaan kuntayhtymän omana toimintana. Tavoitteena on hyödyntää käytettävissä olevaa ambulanssikapasiteettia kokonaisuutena kulloinkin toimintaa johtava kenttäjohtajan määräysten mukaan. Siirtokuljetustoiminta ei saa kuitenkaan vaarantaa kiireellisten ensihoidotehtävien suorittamista. Siirtokuljetustoiminta laskutetaan ministeriön voimassaolevan taksan mukaisesti ja sen tulot sisällytetään ensihoidon talousarvioon.

Ambulanssien käytöstä KYS-erva alueen sairaaloiden välillä potilaiden paluukuljetuksissa sovitaan erikseen. Sopimuksen kohteena ovat potilassiirtojen paluukuljetukset siten, että sairaaloiden välillä voidaan hyödyntää tehokkaasti ambulanssilla tapahtuvia siirtoja. Ostajana toimii lähettävän sairaanhoitopiirin sairaala ja toimittajana suorittavan yksikön ambulanssi tai sen kanssa sopimuksen omaava ambulanssi.

7. Muut ensihoitopalvelun järjestämisen kannalta tarpeelliset asiat

Kuljettaminen hoitoon tapahtuu ennalta annettujen Siun soten ohjeiden mukaan tai ensihoidon kenttäjohtajan/päivystävän ensihoidolääkärin tilannekohtaisen ohjeen mukaan. Kuljettamatta jättämisessä noudatetaan siitä annettuja ohjeita.

Tilanteen niin vaatiessa, tulee ensihoidon ohjata avun tarvitsija/antaja psykososiaalisen tuen piiriin. Ensihoidon kenttäjohtaja koordinoi psykososiaaliseen tukeen ohjaamisen Siun soten ohjeiden mukaan.

Yksikkö
Lähiosoite
Postinumero ja -toimipaikka

Pohjois-Karjalan sosiaali- ja
terveyspalvelujen kuntayhtymä
p. xx xxx xxxx (vaihe)
www.siunsote.fi

Toimeksiantosopimus

7 Karelia

OPINNÄYTETYÖN TOIMEKSIANTOSOPIMUS

OPINNÄYTETYÖN TOIMEKSIANTOSOPIMUS

Toimeksiantaja	
Organisaation nimi:	Pohjois-Karjalan pelastuslaitos
Toimeksiantajan edustaja:	Jaakko Rinkinen
Osoite:	Teollisuustie 2, 81100 Kontiolahti
Puhelinnumero:	
Sähköposti:	Jaakko.Rinkinen@pkpelastuslaitos.fi

Opiskelijan/opiskelijoiden tiedot	
Koulutusohjelma:	Hoitotyön koulutusohjelma
Opiskelijanumero(t) ja nimi(et):	1200144 Pekka Nevalainen
Puhelinnumero:	050-5500769
Sähköposti:	Pekka.P.Nevalainen@edu.karelia.fi

Toimeksiannon kuvaus	
Aihe	Perehdytyskansio Kontiolahtien paloasemalle
Toteutusmuoto	Toiminnallinen opinnäytetyö
Aikataulu	Opinnäytetyön suunnittelu, toteutus ja viimeistely tapahtuu keväällä 2016-keväällä 2017
Kustannusarvio ja kustannusvastuu	Toimeksiantajalle ei aiheudu kustannuksia opinnäytetyöstä

Toimeksiantajan sitoumukset	

Opiskelijan sitoumukset	

Opinnäytetyön ohjaus Karelia-amk:ssa	
Ohjaaja(t):	Sami Arola

Opinnäytetyön julkisuus	
Opinnäytetyö on julkinen asiakirja ja se voidaan julkaista Theseus-verkkokirjastossa.	

Allekirjoitukset	
Päiväys 18.2.2017	Opiskelijan allekirjoitus ja nimenselvennys <i>Pekka Nevalainen</i> Pekka Nevalainen
Päiväys 18.2.2017	Toimeksiantajan edustajan allekirjoitus ja nimenselvennys <i>Jaakko Rinkinen</i> JAAKKO RINKINEN
Päiväys 22.2.2017	Opinnäytetyön ohjaajan allekirjoitus ja nimenselvennys <i>Sami Arola</i> SAMI AROLA